

Diagnoza potrzeb i potencjału społeczności lokalnej Gminy Słupno w zakresie usług społecznych

**Centrum Usług
Społecznych
w Gminie Słupno**

Raport opracowany przez:

Centrum Innowacji Społeczeństwa Informacyjnego

SPIS TREŚCI:

1. Informacje wstępne.....	3
2. Opis metodologii i przebiegu badań.....	6
Desk research tj. badanie dokumentów zastanych, raportów, aktów prawa miejscowego.....	8
Badanie ilościowe w formie ankiety.....	9
Wywiad pogłębiony.....	10
Spotkania konsultacyjne z ekspertami i mieszkańcami.....	11
3. Charakterystyka obszaru objętego diagnozą.....	12
Wymiar społeczny	12
Edukacja i wychowanie	14
Kultura i rozrywka.....	16
Sport i rekreacja	17
Bezpieczeństwo i zdrowie	18
Aktywność i integracja społeczna	19
Rynek pracy	22
Ochrona środowiska	23
4. Wnioski i wyniki z badań	25
4.1. Wsparcie rodziny	25
4.2. Ubóstwo	30
4.3. Ochrona zdrowia	38
4.4. Edukacja, kultura, sport.....	42

1. Informacje wstępne

Diagnoza potrzeb i potencjału społeczności lokalnej Gminy Słupno stanowi element projektu Centrum Usług Społecznych w Gminie Słupno realizowanego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014 – 2020, realizowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego (Osi Priorytetowej: II – Efektywnych polityk publicznych dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działania: 2.8. Rozwoju usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym).

Diagnoza ta stanie się podstawą rozwoju usług społecznych w gminie Słupno, a także określenia sposobu ich realizacji oraz możliwości zaangażowania w ten proces różnych podmiotów zaangażowanych w realizację usług społecznych. Diagnoza służy opracowaniu Planu Wdrażania CUS i Programu Usług Społecznych, jest również niezbędnym elementem dla opracowania Planu organizowania społeczności lokalnej, który powinien uwzględniać wyniki rozpoznania potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie działań wspierających, uzupełniających usługi społeczne w sposób funkcjonalny.

Projekt diagnozy zakładał przeprowadzenie serii badań ilościowych i jakościowych określających potrzeby i potencjał lokalnej społeczności w zakresie usług społecznych.

Przez usługi społeczne należy rozumieć działania spełniające warunki zdefiniowane w art. 2. ust. 1. Ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych. Ustawa definiuje usługi jako działania z zakresu:

- 1) polityki prorodzinnej,
- 2) wspierania rodziny,

- 3) systemu pieczy zastępczej,
- 4) pomocy społecznej,
- 5) promocji i ochrony zdrowia,
- 6) wspierania osób niepełnosprawnych,
- 7) edukacji publicznej,
- 8) przeciwdziałania bezrobociu,
- 9) kultury,
- 10) kultury fizycznej i turystyki,
- 11) pobudzania aktywności obywatelskiej,
- 12) mieszkalnictwa,
- 13) ochrony środowiska,
- 14) reintegracji zawodowej i społecznej

– podejmowane przez gminę w celu zaspokajania potrzeb wspólnoty samorządowej, świadczone w formie niematerialnej bezpośrednio na rzecz osób, rodzin, grup społecznych, grup mieszkańców o określonych potrzebach lub ogółu mieszkańców.

Celem opracowania niniejszej diagnozy jest ocena potencjału świadczenia usług społecznych w Gminie Słupno z wykorzystaniem:

- źródeł pierwotnych – badania mieszkańców
- źródeł wtórnych – opracowania, materiały i akty prawne, w tym akty prawa miejscowego obowiązujące na terenie Gminy Słupno.

Raport z diagnozy składa się z:

- opisu metodologii badań
- charakterystyki obszaru objętego diagnozą,
- wyników i wniosków z badań wraz rekomendacjami,

2. Opis metodologii i przebiegu badań

W ramach prowadzenia diagnozy wykorzystana została triangulacja metod badawczych, łącząca użycie danych ilościowych i jakościowych. Zastosowano połączenie różnych, wzajemnie komplementarnych metod i technik badawczych (ilościowych i jakościowych). Co istotne, triangulacja dotyczyła nie tylko kwestii związanych z podejściem metodologicznym, ale również powiązaniem różnych źródeł danych oraz perspektyw (grup docelowych – badanie przeprowadzono zarówno wśród mieszkańców. Liderów lokalnych jak i pracowników jednostek organizacyjnych gminy). Takie podejście pozwoliło na uzyskanie możliwie pełnej wiedzy, przyczyniając się do sformułowania trafnych wniosków i rekomendacji

W toku pracy nad diagnozą zastosowano poniższe metody badawcze:

1. Desk research tj. badanie dokumentów zastanych, raportów, aktów prawa miejscowego.
2. Badanie ilościowe w formie ankiety,
3. Wywiad pogłębiony
4. Spotkania konsultacyjne z ekspertami i mieszkańcami

Metoda 1 bazowała na wykorzystaniu danych zastanych, Metody 2-3 stanowiły źródło pozyskania danych pierwotnych, natomiast metoda 4 miała za zadanie przedstawienie odbiorcom raportu końcowego, uzyskanie komentarzy zwrotnych, które umożliwią opracowanie ostatecznej wersji dokumentu.

Podział obszarów badań

Z uwagi na szeroki zakres usług społecznych wynikający z art. 2. ust. 1. Ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych, badania zostały podzielone na 4 główne bloki tematyczne:

WSPARCIE RODZINY

- Polityka prorodzinna
- Wspieranie rodziny
- System pieczy zastępczej

OCHRONA ZDROWIA

- Promocja i ochrona zdrowia
- Wspieranie osób z niepełnosprawnością
- Ochrona środowiska

UBÓSTWO

- Pomoc społeczna
- Przeciwdziałanie bezrobociu
- Reintegracja zawodowa i społeczna
- Mieszkalnictwo

EDUKACJA, KULTURA, SPORT

- Pobudzanie aktywności obywatelskiej
- Edukacja publiczna
- Kultura
- Kultura fizyczna i turystyka

Desk research tj. badanie dokumentów zastanych, raportów, aktów prawa miejscowego

Badanie polegało na analizie danych zastanych i wykorzystaniu danych gromadzonych przez Urząd Gminy Słupno oraz jednostki organizacyjne Gminy Słupno. Prezentowane informacje zostały pozyskane na etapie Analizy danych zastanych (desk research), a więc opracowano je na podstawie dostępnych źródeł informacji: danych statystycznych, dokumentów strategicznych i programowych, raportów z badań, analiz i innych podobnych opracowań. W celu dokładnej analizy danych podjęto się analizy danych za lata 2017- 2020, a jeśli była taka możliwość 2021 w celu obserwacji procesów zachodzących w obszarze już realizowanych usług społecznych. Analiza ta pozwoliła na obserwację procesów intensyfikacji działań w danych obszarach społecznych a jednocześnie zmniejszenie aktywności Gminy Słupno w innych obszarach społecznych.

Gromadzone dane dotyczy czterech wskazanych obszarów tematycznych.

Badanie ilościowe w formie ankiety

Celem ankiety było poznanie oczekiwań mieszkańców Gminy Słupno w zakresie systemu usług społecznych określonych w 3 wskazanych powyżej obszarach tematycznych. Ankieta została podzielona na 5 części tj.:

- Metryczka
- Wspieranie rodziny
- Ochrona zdrowia
- Ubóstwo
- Edukacja, kultura, sport

W celu zapewnienia komfortu osobom ankietowanym, ankieta była całkowicie anonimowa. Respondenci byli informowani o anonimowym charakterze ankiety oraz o możliwości rezygnacji z udziału w badaniu w dowolnym momencie. Kwestionariusz ankiety składał się z pytań zamkniętych oraz kilku pytań otwartych. Pytania zamknięte zakładały możliwość jednokrotnego, jak i wielokrotnego wyboru. W niektórych przypadkach możliwy był wybór tylko jednej odpowiedzi, co było wskazane przy danym pytaniu.

W przypadku pytań jednokrotnego wyboru, odpowiedzi ankietowanych dają 100%, w przypadku pytań wielokrotnego wyboru dają zarówno 100%, 200%, jak i 300% w zależności od liczby odpowiedzi wskazanych przez ankietowanych. Ankieta dostępna była w wersji online, jak również w wersji papierowej. Promocja ankiety odbywała się za pośrednictwem stron internetowych. Papierowa wersja ankiety dostępna była w Urzędzie Gminy Słupno, Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Słupnie, Gminnym

Ośrodka Kultury w Słupnie z siedzibą w Cekanowie oraz w Gminnej Bibliotece Publicznej w Słupnie. Wypełnione kwestionariusze ankiet można było zostawić w ww. instytucjach w specjalnych skrzyniach. W wyniku przeprowadzonego kwestionariusza ankietowego zebrano 200 odpowiedzi tj. 100 w wersji online i 100 w wersji papierowej. Zbadana próba nie jest reprezentatywna względem płci. Wśród respondentów przeważającą grupę stanowiły kobiety – 167 respondentów na 200 ankietowanych. Pełne wyniki ankiet stanowią załącznik nr 1 do raportu.

Wywiad pogłębiony

Wywiad pogłębiony jest techniką badania jakościowego polegającą na prowadzeniu intensywnych indywidualnych wywiadów z niewielką liczbą respondentów, w celu zbadania ich punktu widzenia na temat konkretnej idei, programu lub sytuacji, a w przypadku badania prowadzonego na potrzeby diagnozy badania ich z punktu widzenia oceny użyteczności i zapotrzebowania na dane usługi społeczne.

Wywiady pogłębione zostały przeprowadzone z przedstawicielami jednostek organizacyjnych Gminy Słupno w celu uzyskania ich oceny poziomu realizacji usług społecznych i zapotrzebowania na nowe usługi społeczne na terenie Gminy Słupno. Wywiady pogłębione dotyczyły wszystkich czterech obszarów tematycznych.

Zastosowanie tej metody umożliwiło dotarcie do bardzo szczegółowych informacji. Wywiady pogłębione przeprowadzone zostały przez wyspecjalizowanych badaczy, posiadających wiedzę, doświadczenie i umiejętności psychologiczne. Zbadani zostali lokalni liderzy, społecznicy), osoby kluczowe, przedstawiciele lokalnych władz.

Zrealizowana próba badawcza wyniosła N= 10 respondentów, spełniających ww. kryteria rekrutacyjne.

Spotkania konsultacyjne z ekspertami i mieszkańcami

Po zakończeniu badań ilościowych – ankiety oraz badań jakościowych – wywiady pogłębione przeprowadzono 16 spotkań z ekspertami i mieszkańcami z różnych grup odbiorców usług społecznych.

Celem była konfrontacja wyników badań z osobami, które będą odbiorcami usług społecznych. Spotkania odbyły się w 16 sołectwach Gminy Słupno i uczestniczyli w nich przedstawiciele Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Słupnie, Wójt Gminy, Skarbnik, Przedstawiciele Rady Gminy a także eksperci w zakresie wdrożenia usług społecznych na terenie Gminy Słupno. W trakcie spotkań zaprezentowano pokaz slajdów zawierający opis elementów diagnozy i rekomendacji. Następnie mieszkańcy dzielili się swoimi uwagami na temat usług społecznych i potrzeb związanych z ich realizacją. Bardzo często uwagi dotyczące usług społecznych wiązały się z uwagami na temat ogólnego standardu życia w Gminie Słupno i istniejącej infrastruktury a także potrzeb w zakresie infrastruktury na terenie Gminy Słupno.

Wnioski z przeprowadzonych spotkań stanowią element raportu.

3. Charakterystyka obszaru objętego diagnozą

Dane wykorzystane do analizy pochodzą przede wszystkim ze źródeł pierwotnych i są pozyskane z krajowej statystyki publicznej (Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, raportów opracowanych przez instytucje publiczne) i zasobów informacyjnych Gminy. Analiza danych statystycznych została uzupełniona informacjami pozyskanymi od Wójta i Wice wójta oraz kierowników wydziałów Urzędu Gminy, jednostek komunalnych, a także ankietowymi badaniami mieszkańców i obserwacjami. Charakterystyka obszaru objętego diagnozą została określona poprzez charakterystyka zasobów w poszczególnych obszarach społecznych z uwzględnieniem zmian demograficznych na terenie Gminy Słupno

• WYMIAR SPOŁECZNY

Diagnoza w wymiarze społecznym dotyczy jednego z kluczowych zasobów - zasobu ludzkiego oraz czynników warunkujących jego prawidłowy rozwój i funkcjonowanie. Liczba mieszkańców określonego terytorium i jej zmiany są podstawą dla szacowania aktualnego i prognozowania przyszłego popytu na usługi, infrastrukturę techniczną, nieruchomości mieszkaniowe i komercyjne, miejsca pracy.

Sytuacja demograficzna wyznacza potencjalny zasób siły roboczej, a w konsekwencji zdolność do generowania podatków. Różnorodność, dostępność i jakość usług (nie tylko publicznych) ma kluczowe znaczenie dla warunków życia mieszkańców, wpływając na atrakcyjność obszaru oraz zatrzymanie dotychczasowych (szczególnie młodych) i pozyskanie nowych mieszkańców.

Sytuacja demograficzna w znaczący sposób wpływa na możliwości rozwojowe obszaru - starzenie się społeczeństwa, malejący przyrost

naturalny czy depopulacja oddziałują na liczbę osób zdolnych do podjęcia aktywności zawodowej, co z kolei bezpośrednio wpływa jakość życia, zamożność mieszkańców i w konsekwencji zasobność gminy. Analiza obecnej struktury wieku lokalnej społeczności oraz obserwowanych trendów pozwala oszacować zmiany oczekiwane w przyszłości dotyczące popytu na usługi, infrastrukturę techniczną, nieruchomości mieszkaniowe i komercyjne, miejsca pracy.

Od 2009 r. w gminie odnotowuje się dodatni przyrost naturalny (więcej urodzeń żywych niż zgonów)

Przyrost naturalny na 1 tys. mieszkańców w 2019 r. w Słupnie był wyższy niż w województwie mazowieckim (gdzie wynosił 0,4) i w kraju (-0,9).

Od 2009 r. wzrasta liczba kobiet w wieku prokreacyjnym (15-49 lat)

Wskaźnik przyrostu naturalnego Gminy osiągnął średnie wartości w grupie porównawczej: niższy wskaźnik odnotował Łąck i Ciechanów (tam przyrost naturalny osiągnął wartości ujemne); wyższy – Siedlce i Rzekuń.

PRZYROST NATURALNY W GMINIE SŁUPNO

Na dzień analizy danych Gminę Słupno zamieszkiwało 8049 osób.

	LICZBA LUDNOŚCI ¹
Liczba mieszkańców Gminy	8049
Mieszkańcy w wieku przedprodukcyjnym	1784
Mieszkańcy w wieku produkcyjnym	4926
Mieszkańcy w wieku poprodukcyjnym	1339

¹ Dane z roku 2021.

- **EDUKACJA I WYCHOWANIE**

Edukacja i towarzyszące jej wychowanie to procesy polegające na zdobywaniu, przekazywaniu oraz kształtowaniu wiedzy, umiejętności i postaw dzieci i młodych ludzi. Jakość i stan edukacji ma kluczowy wpływ na budowanie szans rozwojowych człowieka i społeczeństw. Organizacja i funkcjonowanie systemu wychowania i edukacji (obejmującego zinstytucjonalizowaną opiekę nad dziećmi do lat trzech, wychowanie przedszkolne i edukację szkolną, a także pozaszkolne formy kształcenia) oddziałuje także na rynek pracy, zarówno przyszły, jak i obecny - zapewnienie odpowiedniej dostępności do opieki nad dzieckiem (szczególnie małym) ściśle wiąże się z aktywizacją zawodową i powrotem na rynek pracy osób posiadających dzieci (głównie kobiet).

Na terenie Gminy funkcjonuje 1 żłobek gminny.

Na terenie Gminy funkcjonują dwa przedszkola: przedszkole gminne (Samorządowe Przedszkole „Niezapominajka” w Słupnie z oddziałami w szkołach podstawowych w Liszynie i Świącieńcu) i przedszkole prowadzone przez podmiot prywatny (Niepubliczne „Domowe Przedszkole” w Nowym Gulczewie)

Na terenie Gminy funkcjonują trzy publiczne (gminne) szkoły podstawowe: im. abp. A.J. Nowowiejskiego w Słupnie, im. Ziemi Mazowieckiej w Liszynie i im. Małego Powstańca w Świącieńcu.

Stała i niezmienna od 2015 r. liczba placówek świadczących opiekę żłobkową (żłobek samorządowy).

Wzrastający odsetek dzieci w wieku do lat 3 objętych opieką w żłobku

Wzrastająca liczba miejsc w żłobku (m.in. w związku ze wzrostem liczby dzieci w wieku do lat 3)

Odsetek dzieci objętych opieką żłobkową w Słupnie jest najwyższy w grupie porównawczej. Podobnie najwyższa jest korzystna dynamika zmian w tym zakresie (sytuacja zmienia się na korzyść najszybciej w grupie porównawczej)

Także w zakresie edukacji przedszkolnej obserwujemy wzrost tj. wzrastająca liczba placówek przedszkolnych w okresie 2009-2019. Jednocześnie przedszkola zlokalizowane w większych miejscowościach Gminy. Wzrasta liczba miejsc w przedszkolach (w powiązaniu ze wzrostem liczby dzieci w wieku 3-6 lat) a także odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych opieką przedszkolną.

Z uwagi na fakt, iż Gmina jest rozległa finansowany jest przez Gminę dojazd uczniów z mniejszych miejscowości do szkół podstawowych w Słupnie, Liszynie i Świącieńcu w formie zbiorowego transportu publicznego (4 linie).

Do szkół podstawowych uczęszcza mniejsza liczba uczniów niż liczba mieszkańców Gminy w wieku szkolnym (współczynnik skolaryzacji brutto i netto nie przekroczył w okresie badawczym poziomu 71%; część uczniów w wieku szkolnym korzysta ze szkół podstawowych w innych ośrodkach).

- **KULTURA I ROZRYWKA**

Różnorodność, dostępność i jakość usług – również związanych ze spędzaniem czasu wolnego - oraz infrastruktury wypoczynkowo-rekreacyjnej ma kluczowe znaczenie dla warunków życia mieszkańców, wpływając na atrakcyjność obszaru oraz zatrzymanie dotychczasowych (szczególnie młodych) i pozyskanie nowych mieszkańców. Atrakcyjna i odpowiadająca potrzebom mieszkańców oferta usług spędzania czasu wolnego (kulturalna, rekreacyjna) może być jednym z istotnych czynników w procesie podejmowania decyzji osiedleńczych.

W Gminie funkcjonują dwie instytucje kulturalno-oświatowe **Gminna Biblioteka Publiczna w Słupnie** i **Gminny Ośrodek Kultury w Słupnie z siedzibą w Cekanowie**. Działania kulturalno-oświatowe prowadzone są również w świetlicach wiejskich w sołectwach w Bielinie, Cekanowie i Słupnie.

Biblioteka wyposażona jest w 5 komputerów dostępnych dla czytelników, a jej księgozbiór liczy w 28.323 woluminów (liczba woluminów rośnie od 2009). Przy **Gminnym Ośrodku Kultury** działa 8 klubów artystycznych (instrumentalno-muzycznych, wokalnych, folklorystycznych i tanecznych). Oferta domu kultury obejmuje zajęcia dla dzieci (muzyczne, robotyka, taniec, wokalne, artystyczne, językowe) i dla dorosłych (językowe) oraz organizację cyklicznych imprez. Oferta biblioteki obejmuje promocję czytelnictwa poprzez zajęcia dla dzieci, prelekcje, spotkania autorskie,

wystawy, „mobilną bibliotekę”. Przy bibliotece działa Cyfrowa Wypożyczalnia Międzybiblioteczna Publikacji Naukowych ACADEMICA.

Oferta domu kultury i poza czytelnicza oferta biblioteki jest kierowana głównie do dzieci i ludzi młodych (87,69 % członków grup artystycznych działających przy domu kultury stanowią dzieci i młodzież szkolna).

Od 2009 r. spada liczba czytelników oraz liczba wypożyczonych książek

Od 2016 r. spada liczba imprez organizowanych w Gminie przy rosnącym zainteresowaniu uczestników tego typu wydarzeniami (liczba uczestników imprez wzrasta)

• SPORT I REKREACJA

Gmina wyposażona jest w dwa boiska; jedno piłkarskie i jedno wielozadaniowe. Gminę charakteryzuje średni stopień nasycenia ścieżkami rowerowymi. Zajęcia sportowe oferowane są przez Gminny Ośrodek Kultury w Słupnie z siedzibą w Cekanowie.

Oferta obejmuje zajęcia ruchowe dla dzieci (rolki, taniec) oraz dla dorosłych (joga, aerobik). Zajęcia sportowe prowadzone są przez kluby sportowe. Na terenie Gminy działalność prowadzą 4 kluby sportowe (Gminny Klub Sportowy Delta Słupno, Greens Słupno, Wilki Słupno, TKKF Wiślanie Słupno) skupiające 169 członków, w tym 162 osoby ćwiczące. 88,88% ćwiczących to osoby poniżej 18 roku życia.

Niezagospodarowane dla potrzeb sportu i rekreacji pozostają tereny zielone Gminy. Lasy gminne zajmują 2,57 ha, a parki, zieleńce i tereny zieleni osiedlowej - 0,10 ha. W Gminie nie występują typowe tereny zieleni urządzonej. W Gminie położone są trzy parki podworskie o łącznej powierzchni 15,4 ha. Niezagospodarowane dla potrzeb sportu i rekreacji brzegów rzek (Wisły i Słupianki) oraz Zalewu Liszyńskiego.

• **BEZPIECZEŃSTWO I ZDROWIE**

Poziom bezpieczeństwa mieszkańców rozpatrywany jest dwójako; w kontekście bezpieczeństwa publicznego i osobistego mieszkańców Gminy **Słupno** (dotyczącego ich życia, zdrowia i majątku) oraz zdrowotnego, immanentnie związanego z dostępnością do usług opieki medycznej oraz ich jakością.

Na terenie gminy działa 6 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej:

OSP Słupno, OSP Cekanowo, OSP Stare Gulczewo, OSP Miszewko Starzałkowskie, OSP Mijakowo, OSP Święciniec.

Jedna jednostka działa w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym stanowiącym integralną część systemu bezpieczeństwa państwa, zapewniającego koordynację walki z pożarami i innymi klęskami żywiołowymi oraz ratownictwa technicznego, ekologicznego i medycznego. Jednostki łącznie liczą **95 czynnych członków** biorących bezpośredni udział w akcjach ratowniczych i pożarach.

Ponadto na terenie Gminy zlokalizowany jest posterunek policji (Słupno)

Na terenie Gminy działa jedna przychodnia lekarska (Centrum Medyczne Rodzina" i prowadzona jest 1 praktyka lekarska.

Na terenie Gminy funkcjonuje 1 apteka.

Niski poziom przestępczości (w 2020 r. liczba oszacowanych, stwierdzonych przestępstw na 1 tys. mieszkańców (9,09) była znacznie niższa niż w województwie mazowieckim (20,31) i kraju (19,96). Najwięcej stwierdzonych przestępstw miało charakter kryminalny, następnie: przeciwko mieniu, drogowe, gospodarcze, przeciwko życiu i zdrowiu.

Wysoki poziom wykrywalności sprawców przestępstw (w 2020 r. poziom wykrywalności wynosił 82% i był znacznie wyższy niż w województwie mazowieckim: 65% i w kraju: 65%).

Liczba placówek podstawowej opieki zdrowotnej na 1 tys. mieszkańców (1 na 1 tys. ludności) jest znacznie niższa niż w województwie mazowieckim (6 placówek na 1 tys. ludności). Liczba udzielonych w 2019 r. porad na 1 mieszkańca (2,02) jest dwukrotnie niższa niż w województwie mazowieckim (4,04) i w kraju (4,52). Oznacza to, że część mieszkańców Słupna prawdopodobnie korzystać z opieki zdrowotnej poza miejscem zamieszkania.

Na terenie Gminy nie są świadczone usługi w zakresie specjalistycznej opieki zdrowotnej; ośrodki świadczące ambulatoryjną i stacjonarną specjalistyczną opiekę zdrowotną zlokalizowane są w Płocku (Szpital Świętej Trójcy w Płocku), Warszawie (odległość – 96 km) lub Łodzi (odległość – 92 km).

• **AKTYWNOŚĆ I INTEGRACJA SPOŁECZNA**

Poziom aktywności społecznej mieszkańców jest jednym z elementów składowych kapitału społecznego gminy. Aktywność społeczna przejawia się w udziałem mieszkańców w życiu społeczno-kulturalnym, a także działalnością w organizacjach społecznych czy grupach nieformalnych. Ilość funkcjonujących na terenie gminy organizacji społecznych oraz ich aktywność jest jednym z wyznaczników poziomu aktywności jej

mieszkańców. Integracja społeczna to zespolenie i zharmonizowanie elementów zbiorowości społecznej, rozumiane jako intensywność i częstotliwość kontaktów między członkami tej zbiorowości. Ważnym elementem integracji mieszkańców jest włączanie w życie społeczne i wspieranie osób wykluczonych społecznie.

W Gminie działa 31 organizacji pozarządowych. **Od 2015 r. na terenie Słupna nie została zarejestrowana żadna fundacja.** Na stałym poziomie (niewielkie zmiany wskaźnika) pozostaje udział fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w ogólnej liczbie podmiotów gospodarki narodowej Słupna. Saldo wyrejestrowań NGO-sów jest dodatnie, co oznacza, że więcej organizacji pozarządowych rejestruje niż wyrejestrowuje swoją działalność na terenie Gminy

Stały poziom (niewielkie, niekorzystne zmiany) dotacji udzielanych przez Gminę organizacjom pozarządowym w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców Kwota wypłacanych przez Słupno dotacji do zadań publicznych wykonywanych przez organizacje pozarządowe w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w 2020 r. wprowadziła się nieznacznie się zmniejszyła w porównaniu z 2009 r., jednakże nadal jest wyższa niż we wszystkich gminach w grupie porównawczej. Oznacza to wysoką świadomość władz Gminy w zakresie konieczności deinstytucjonalizacji działań.

Gmina udziela dotacji na działania sołectw w ramach funduszu sołeckiego – zwrot Gminie części dotacji udzielanych sołectwom w latach 2015-2020 wyniósł blisko 0,5 ml złotych (465,691,94 zł)

Spadek liczby beneficjentów pomocy społecznej oraz gospodarstw korzystających z pomocy społecznej, w tym beneficjentów i gospodarstw poniżej kryterium dochodowego.

W Słupnie odnotowano w 2020 r. niską wartość wskaźnika udziału beneficjentów pomocy społecznej na 1 tys. mieszkańców (33,46). Spadająca liczba i kwota zasiłków rodzinnych. W Słupnie odnotowano w 2020 r. bardzo niską wartość wskaźnika odsetka dzieci do lat 17, na które opiekunowie otrzymują zasiłek rodzinny.

spadek liczby zasiłków
rodzinnych

Spadająca liczba i kwota
dodatków
mieszkaniowych

Niska wartość wskaźnika
odsetka dzieci do lat 17,
na które opiekunowie
otrzymują zasiłek
rodzinny

Wzrastająca kwota
zasiłków pielęgnacyjnych

W ramach GOPS działa **Punkt Konsultacyjny Uzależnień** (m.in. udzielanie konsultacji i porad psychologicznych, prawnych i w zakresie terapii uzależnień, udostępnianie materiałów informacyjnych i informacyjnych, prowadzenie informacji telefonicznej, działalność informacyjno-profilaktyczna), **Poradnictwo Psychologiczne** (wsparcie psychologiczne dla osób dorosłych, młodzieży i dzieci, dla rodziców i opiekunów oraz wsparcie psychologiczne w kryzysie indywidualnym), Klub Wolontariatu (podejmowanie działalności na rzecz osób potrzebujących w społeczności lokalnej), **Doradztwo Zawodowe** (wspieranie w sprawnym poruszaniu się na rynku pracy), **Wypożyczalnia Sprzętu**

Rehabilitacyjnego (wypożyczanie sprzętu wspomagającego rehabilitację zdrowotną), **Opiekunowie Dzienni** (zapewnienie opieki oraz aktywizacja osób starszych w ramach Centrum Rozwoju Seniora), **Centrum Rozwoju Seniora** (wzmacnianie aktywności seniorów poprzez organizację cyklicznych wydarzeń kulturalnych, warsztatów, zajęć), **Asysta Rodzinna** (towarzyszenie rodzinom w poszukiwaniu rozwiązań w trudnej sytuacji życiowej).

Na terenie Gminy działają **koła gospodyń wiejskich** (KGW Borowiczki Pieńki, KGW Liszyno, KGW Cekanowo, KGW Miszewko Stefany, KGW Barcikowo, KGW Słupno, KGW Cekanowo, KGW Nowe Gulczewo), integrujące społeczność lokalną.

Na terenie gminy Słupno realizowany jest projekt **Słupieńskiej Karty Dużej Rodziny** (system zniżek i dodatkowych uprawnień oferowanych przez lokalne instytucje i przedsiębiorców dla rodzin 3+ jako element integracji społecznej)

Gmina dysponuje infrastrukturą wspierającą integrację mieszkańców: budynkiem Gminnej Biblioteki Publicznej w Słupnie i budynkiem Gminnego Ośrodka Kultury w Cekanowie.

Na terenie Słupna funkcjonuje 17 jednostek pomocniczych – sołectw, podejmujących działania integrujące mieszkańców w 14 świetlicach wiejskich. Gmina dysponuje terenami zielonymi i przestrzeniami publicznymi.

• RYNEK PRACY

Zrównoważony rynek pracy jest czynnikiem istotnym dla rozwoju lokalnej gospodarki, a jednocześnie należy do najważniejszych czynników determinujących jakość życia. Sytuacja na rynku pracy immanentnie

związana jest z demografią (która z jednej strony może kształtować rynek pracy, a z drugiej być od niego w pewnym stopniu zależna), popytem na różnego rodzaju dobra i usługi oraz gotowością lokalnych przedsiębiorstw do zwiększania produkcji i zatrudnienia.

W gminie Słupno pracuje 221 osób na 1 tys. mieszkańców (jest to wartość niższa niż w powiecie, regionie (316) i w kraju (255).

W Słupnie 54,3% pracujących jest zatrudnionych w dziale: rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, 14,8% w dziale: przemysł i budownictwo, 12,7 % w dziale: handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja, 0,9% prowadzi działalność finansową i ubezpieczeniową, obsługę rynku nieruchomości, a 17,2% zatrudnionych jest w pozostałych działach

Średnie wynagrodzenie w gminie wyniosło w 2019 r. 69,35% średniego wynagrodzenia w województwie mazowieckim i 83,61% średniego wynagrodzenia w kraju.

• OCHRONA ŚRODOWISKA

Lokalne środowisko przyrodnicze tworzą zasoby przyrodnicze, wpływające w znacznej mierze na konkurencyjność Gminy, tj. uwarunkowania i walory naturalne (w tym klimat i hydrologia obszaru), tereny zielone (zieleń miejska, lasy) oraz jakość środowiska naturalnego (powietrza, gleb i wód). Lokalne środowisko naturalne chronione jest poprzez wprowadzenie ograniczeń dla działalności człowieka (zakazy prawne dotyczące terenów szczególnie cennych przyrodniczo) oraz podejmowanie działań służących zachowaniu dobrego stanu środowiska (w działania Gminy w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej i odpadami komunalnymi).

Gminę charakteryzuje wysoki udział terenów prawnie chronionych (87,19%) w powierzchni Gminy. Na terenie Gminy występują nw. formy ochrony przyrody, potwierdzające wysoką wartość zasobów naturalnych

Słupna:

- rezerваты przyrody – Kępa Wykowska, Ławice Troszyńskie (łącznie 147,73 ha)
- obszary chronionego krajobrazu: Nadwiślański (6 532,22 ha)
- obszary Natura 2000: Kampinoska Dolina Wisły, Dolina Środkowej Wisły (1212,4 ha)
- użytki ekologiczne (2,59 ha)
- zespoły przyrodniczo – krajobrazowe (0,68 ha)
- pomniki przyrody (4 szt.)

4. Wnioski i wyniki z badań

Wnioski i wyniki z badań zostały pogrupowane w 4 obszary tematyczne, zgodnie z przedstawioną powyżej metodologią badań.

4.1 Wsparcie rodziny

Żłobki i przedszkola

W świetle badań mieszkańców Gminy Słupno wsparcie rodziny związane jest z potrzebą zapewnienia opieki na rzecz dzieci. Oczekują od Gminy wsparcia w zakresie zapewnienia miejsc w żłobku i przedszkolu.

Mieszkańcy Gminy są zadowoleni ze standardu usług zarówno w żłobku, jak i w przedszkolu. W skali od 1 do 10 placówki te otrzymują ocenę 9, co potwierdza wysoki poziom zadowolenia ze świadczonych usług. Jako problem wskazano **lokalizację placówek** oraz **niewystarczającą liczbę miejsc**. Niedobór miejsc w żłobkach i przedszkolach związany jest ze wzrostem liczby dzieci w wieku do lat 3. Co prawda, na terenie Gminy Słupno działa Przedszkole Publiczne „Niezapominajka” mające 2 oddziały przedszkolne a także Przedszkole Niepubliczne, to respondenci wskazują na problemy związane z liczbą miejsc i jednocześnie lokalizacją placówek. Na pytanie dotyczące możliwości poprawy sytuacji rodzin z dziećmi w Gminie Słupno 56% respondentów wskazuje zwiększenie bazy w zakresie placówek opiekuńczo – wychowawczych, zaś 32% na potrzebę szerszej oferty spędzania czasu wolnego. W części otwartej respondenci wskazują na potrzebę rozbudowy placówek na terenie sołectwa Nowe Gulczewo oraz Borowiczki Pieńki. Większość mieszkańców wskazanych sołectw pracuje na terenie miasta Płocka, zatem skorzystanie z oferty placówek słupieńskich wiąże się z koniecznością „cofania się w głąb gminy”.

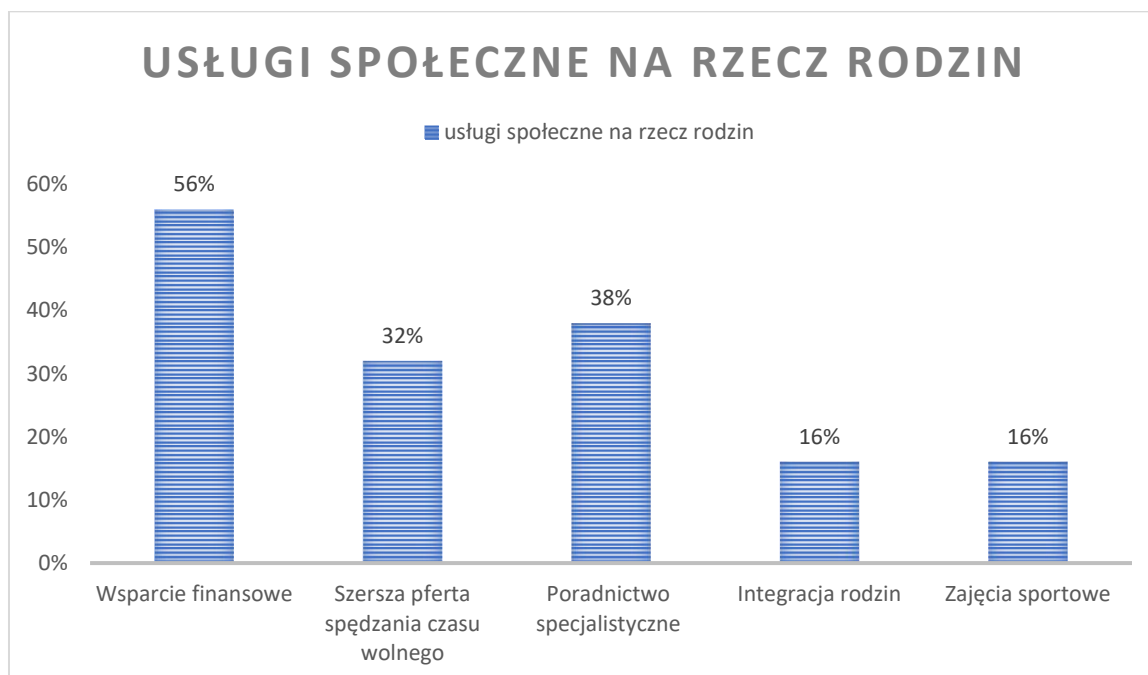
Rekomendacja:

Z analizy danych zastanych, badań ankietowych i wywiadów pogłębianych wynika konieczność dalszej rozbudowy infrastruktury w zakresie zapewnienia opieki dzieci z jednoczesnym rozwojem tej infrastruktury na terenie dynamicznie rozwijających się sołectw tj. Nowego Gulczewa i Borowiczek Pieniek. Jednocześnie inwestycja w zakresie zapewnienia opieki najmłodszym wpływa pozytywnie na aktywizację zawodową kobiet i umożliwia im powrót na rynek pracy.

Jednocześnie Gmina dostrzega potrzebę w zakresie rozbudowy infrastruktury w omawianym zakresie: w 2022 roku planowane jest otwarcie żłobka w Nowym Gulczewie a w 2023 roku rozbudowa Szkoły Podstawowej w Liszynie (obok sołectwa Borowiczki Pieńki), co umożliwi również rozbudowę oddziału przedszkolnego. Jednocześnie w trakcie spotkania w Nowym Gulczewie mieszkańcy sołectwa wskazywali, iż są jednym z największych sołectw w Gminie a nie mają nawet świetlicy wiejskiej i wskazują na potrzebę zwrócenia uwagi, iż na terenie sołectwa zamieszkuje wiele młodych osób.

Usługi na rzecz rodziny

Pomijając zagadnienia związane z potrzebą organizacji opieki dla najmłodszych mieszkańców Gminy Słupno, dokonano badań w zakresie oceny zapotrzebowania mieszkańców na usługi na rzecz rodzin.

Z powyższego wykresu wynika, iż wsparcie finansowe nadal należy do priorytetów respondentów. Jednocześnie wskazują oni na duże potrzeby w zakresie rozszerzenia oferty poradnictwa specjalistycznego oraz szerszej oferty spędzania czasu wolnego.

W zakresie poradnictwa specjalistycznego, w placówkach edukacyjnych na terenie Gminy realizowane jest wsparcie logopedyczne. Potrzeby w zakresie poradnictwa specjalistycznego są jednak większe. Na terenie Gminy nie działa żadna poradnia specjalistyczna, która realizowałaby wsparcie logopedyczne, ogólnorozwojowe, integrację sensoryczną, rozwój motoryki u dzieci. Jednocześnie jak wynika z analizy wywiadów pogłębionych rośnie liczba osób, które wymagają szerszego wsparcia w tym zakresie.

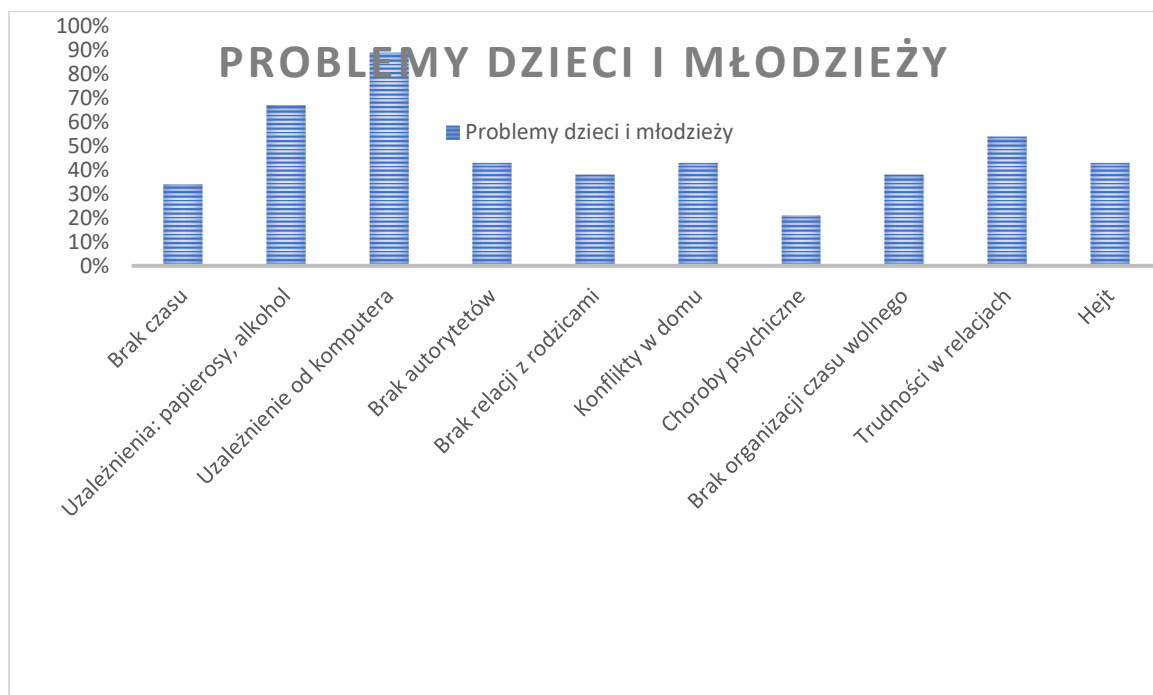
Należy podkreślić, iż na terenie Gminy nie działa żadna świetlica środowiskowa ani też żadna placówka, która realizowałaby systematyczne wsparcie dla dzieci w godzinach popołudniowych. Gminny Ośrodek Kultury realizuje zajęcia dla dzieci w zakresie zgłaszanych potrzeb, jednakże nie realizuje regularnego codziennego wsparcia i opieki.

Rekomendacja

Z analizy danych wynika potrzeba rozszerzenia oferty wsparcia w zakresie zarówno poradnictwa specjalistycznego, jak i oferty czasu wolnego dla dzieci i młodzieży. Należy rozważyć utworzenie specjalistycznej placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, która realizowałaby poradnictwo specjalistyczne m.in. z zakresu zajęć logopedycznych, integracji sensorycznej, wsparcia ruchowego dla dzieci a jednocześnie zapewniałaby regularną opiekę i oferowała spędzanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży.

Należy zwrócić uwagę na fakt, iż rozwój placówki wsparcia dziennego służyć ma zmianie wizerunku Ośrodka Pomocy Społecznej jako instytucji wspierającej wyłącznie osoby ubogie. Realizacja usług w zakresie placówki wsparcia dziennego związana byłaby ze świadczeniem usług dobrej jakości, w miejscu dostępnym dla mieszkańców Gminy (na terenie Gminy) na zasadach powszechności. Nie stanowiłaby wyłącznie usługi skierowanej do ubogich mieszkańców Gminy. Realizacja zadań w zakresie funkcjonowania placówki może być połączona z jednoczesnym wsparciem rodziców i rodzin.

Na pytanie *Jakie problemy dzieci i młodzieży uważa Pan/ Pani za najpoważniejsze*, mieszkańcy wskazali brak czasu wolnego, brak relacji z rodzicem, uzależnienia, uzależnienie od komputera.

Powyższe wskaźniki wskazują na konieczność zwrócenia szczególnej uwagi na problemy dzieci i młodzieży także w kontekście organizacji usług społecznych. Na terenie Gminy Słupno nie działa Grupa Wsparcia dla rodziców. Nie ma miejsca, gdzie mogliby szukać wsparcia u innych. Realizowane jest indywidualne poradnictwo psychologiczne w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Słupnie.

Rekomendacja

Należy rozważyć utworzenie na terenie Gminy Słupno Grupy Wsparcia, która pozwoli rodzicom na podnoszenie kompetencji wychowawczych w zakresie umiejętności komunikacji. W zajęciach mogliby uczestniczyć zarówno rodzice, jak i rodzice z dziećmi. Działanie grupy stanowiłoby naturalne uzupełnienie placówki wsparcia dziennego w zakresie oferty wsparcia dla rodzin.

Jednocześnie respondenci wskazują na problemy i potrzeby związane z organizacją czasu wolnego. Należy zatem rozważyć prowadzenie działań w ramach których realizowane byłoby wsparcie w zakresie czasu wolnego dla

mieszkańców Gminy, w szczególności dla dzieci i młodzieży, które stanowiłoby uzupełnienie oferty realizowanej przez Gminny Ośrodek Kultury i Gminną Bibliotekę Publiczną.

4.2 Ubóstwo

Zadania związane ze wsparciem osób ubogich realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Słupnie. Na terenie Gminy działa również Środowiskowy Dom Samopomocy jako jednostka organizacyjna Gminy oraz Warsztat Terapii Zajęciowej prowadzony przez spółdzielnię socjalną osób prawnych.

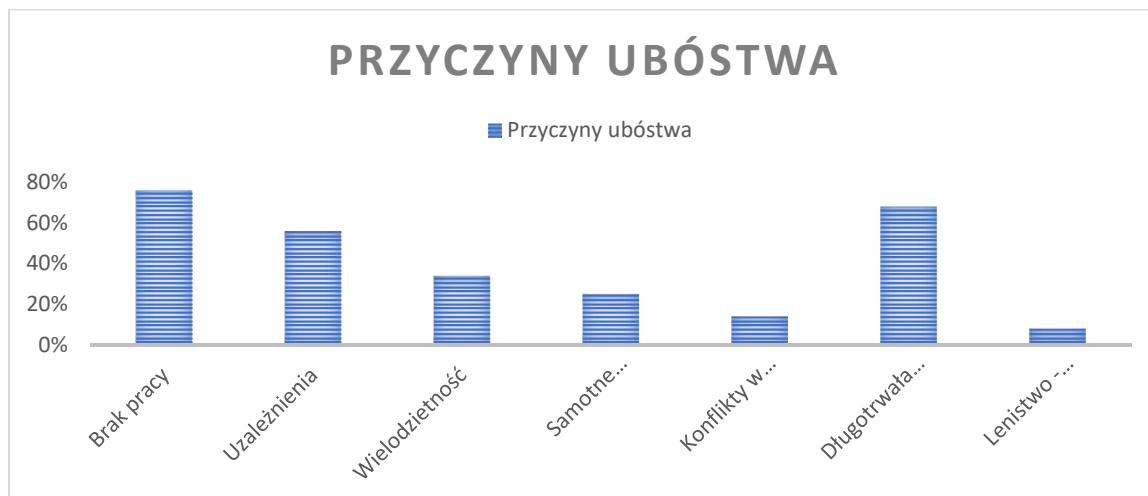
Misją pomocy społecznej jest umożliwienie wszystkim ludziom rozwoju ich pełnego potencjału, wzbogacanie ich życia i zapobieganie dysfunkcjom, promowanie zmian społecznych, rozwiązywanie problemów we wzajemnych relacjach.

GOPS Słupno podejmował wiele dodatkowych działań w celu podnoszenia jakości i poszerzenia usług świadczonych najbardziej potrzebującym

mieszkańcom Gminy Słupno. Współpracował przy tym z organizacjami pozarządowymi oraz z różnymi instytucjami a w szczególności – policją, kuratorami, placówkami oświaty, placówkami służby zdrowia, Urzędem Gminy w Słupnie, Powiatowym i Miejskim Urzędem Pracy w Płocku, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Płocku, Komornikami. Jednocześnie Ośrodek pełnił funkcję inicjatora ważnych aktywności społecznych m.in. zakładania Kół Gospodyń Wiejskich na terenie Gminy Słupno, jak również realizował inicjatywy służące poprawie jakości życia osób starszych na terenie Gminy Słupno.

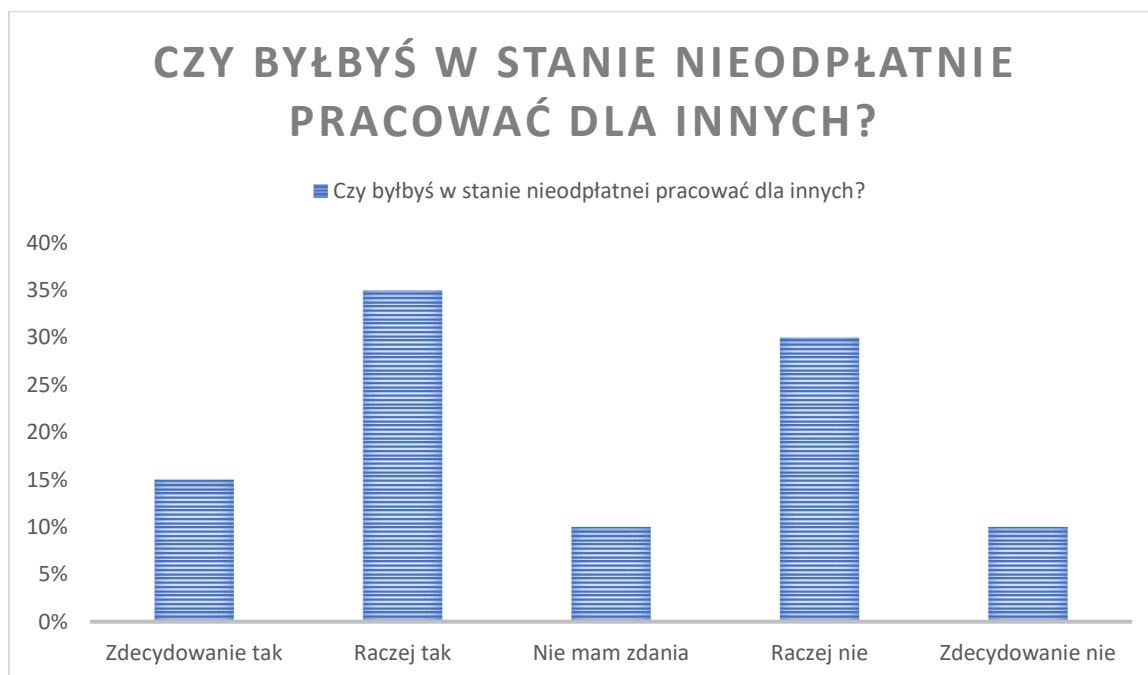
Z analizy wywiadów pogłębionych wynika bardzo dobra ocena pracy GOPS w Słupnie. Mieszkańcy zwracają uwagę, iż Ośrodek podejmuje liczne działania na rzecz mieszkańców, które nie są związane bezpośrednio z wypłatą świadczeń. Mieszkańcy wskazują na aktywną działalność na rzecz osób starszych, co ma miejsce dzięki wykorzystaniu środków zewnętrznych i realizacji projektów m.in. Centrum Rozwoju Seniora. Mieszkańcy łączą jednak GOPS z pomocą finansową i zjawiskiem ubóstwa.

Wskazują jednak różne przyczyny występowania zjawiska ubóstwa na terenie Gminy Słupno. Na pytanie *Jakie są Pana/ Pani zdaniem najważniejsze przyczyny występowania ubóstwa na terenie Gminy Słupno?*, mieszkańcy zdecydowanie wskazują brak pracy i uzależnienia. Należy zwrócić uwagę, iż niewielki procent mieszkańców Gminy Słupno negatywnie ocenia fakt bycia biednym wskazując na fakt, iż ubóstwo wynika z lenistwa. Oznacza to konieczność zwrócenia uwagi na potrzeby osób ubogich, niepełnosprawnych m.in. w zakresie prowadzenia kampanii informacyjnych działań GOPS a w przyszłości CUS.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Słupnie jest również organizatorem wolontariatu na terenie Gminy Słupno od 2004 r., który z powodzeniem realizuje program wolontarystyczny. Wolontariat w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Słupnie służy jako nowa forma i sposób na pobudzanie aktywności w społeczeństwie. Polega na zrzeszaniu osób wyrażających chęć pomocy innym, wykraczającą poza więzi koleżeńsko – przyjacielsko – rodzinne, a także chętnych do pracy na rzecz wspólnego dobra i rozwoju. Wolontariusze skupieni w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Słupnie to: osoby dorosłe, młodzież szkół podstawowych, licealiści, którzy najczęściej świadczą swoje usługi na rzecz rodzin.

Na pytanie *Czy byłby Pan/ Pani w stanie zaangażować się w nieodpłatną pracę na rzecz innych mieszkańców?*, respondenci wskazują, iż:

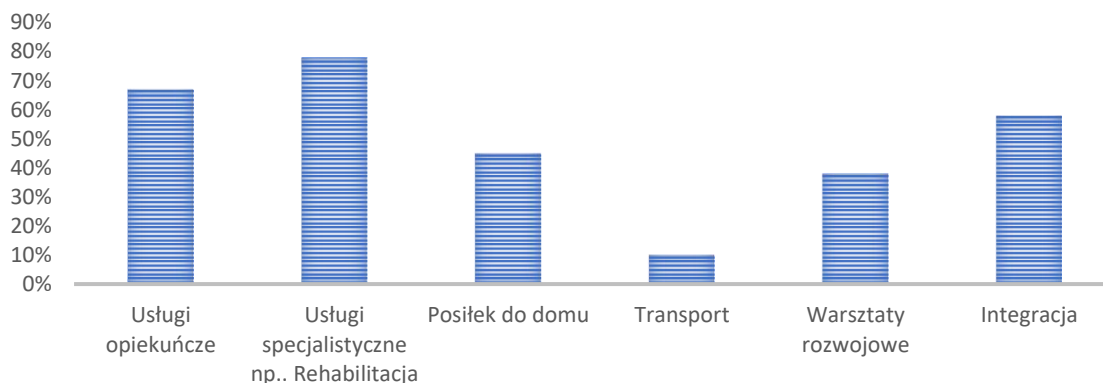
Jedynie 10% respondentów zdecydowanie nie jest zainteresowana wsparciem lokalnej społeczności. Dane z Klubu Wolontariatu wskazują jednak, iż zainteresowanie wolontariatem pozostaje na nie zmienionym poziomie.

Rekomendacje

Biorąc pod uwagę analizę powyższych danych należy zwrócić uwagę na fakt, na GOPS/ CUS ciążyć będą liczne obowiązki związane ze zmianą wizerunku dawnego GOPS. Wiązać się będzie to również z kampanią informacyjną na rzecz promocji wolontariatu i przeciwdziałaniu stygmatyzacji osób ubogich w środowisku lokalnym. Realizacja tych zadań przyczyni się do poprawy wizerunku GOPS / CUS jako instytucji i przyczyni się do większej integracji społeczności lokalnej.

JAKIE USŁUGI SPOŁECZNE NA RZECZ OSÓB STARSZYCH UWAŻA PANI/ PAN ZA NIEZBĘDNE?

■ Jakie usługi społeczne na rzecz osób starszych uważa Pani/ Pan za niezbędne?

GOPS realizuje usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania. Usługi te realizowane są na rzecz osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona. Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych opiekę higieniczną, zleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości, zapewnienia kontaktów z otoczeniem.

Usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze mogą być przyznane również osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić. Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Zadanie to finansowane jest ze środków własnych gminy ze względu na fakt, iż stanowi zadanie własne gminy o charakterze obowiązkowym. Z powyższego badania wynikają jednak inne potrzeby ww. zakresie wsparcia osób starszych m.in. usług specjalistycznych związanych z rehabilitacją, dostarczaniem posiłku do domu itp.

Rekomendacje:

Należy zwrócić uwagę na potrzebę realizacji nowych usług społecznych na rzecz osób starszych. Uwzględniając zmiany w sytuacji demograficznej rodzin, migracje młodych do dużych miast i konieczność zapewnienia wsparcia starszym osobom, należy uwzględnić uwagi dotyczące rozszerzenia nowych usług społecznych o usługi związane z potrzebą zapewnienia posiłku, potrzebą zapewnienia wsparcia związanego m.in. z rehabilitacją (na terenie Gminy Słupno nie działa przychodnia rehabilitacyjna a mieszkańcy muszą udać się do Płocka, co wiąże się z barierą transportową). Jednocześnie nowe usługi społeczne muszą odpowiadać na potrzeby osób starszych w zakresie zapobiegania wykluczeniu społecznemu i osamotnieniu.

Gmina Słupno jest Gminą rozwijającą się i mieszkańcy w wieku aktywności zawodowej stanowią najliczniejszą grupę wiekową. Na terenie Gminy działa kilka zakładów pracy. Jednocześnie nadal utrzymuje się relatywnie wysoka stopa bezrobocia. Na pytanie dotyczące *Jakie są według Pana/ Pani najważniejsze przyczyny braku możliwości podjęcia pracy przez osoby bezrobotne?*, respondenci odpowiedzieli:

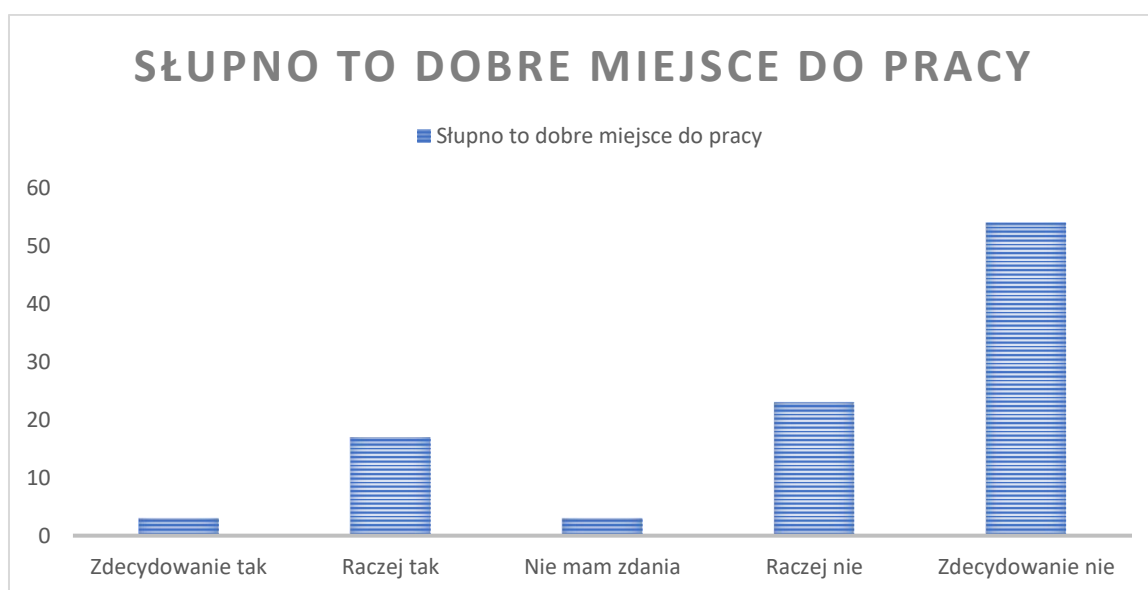
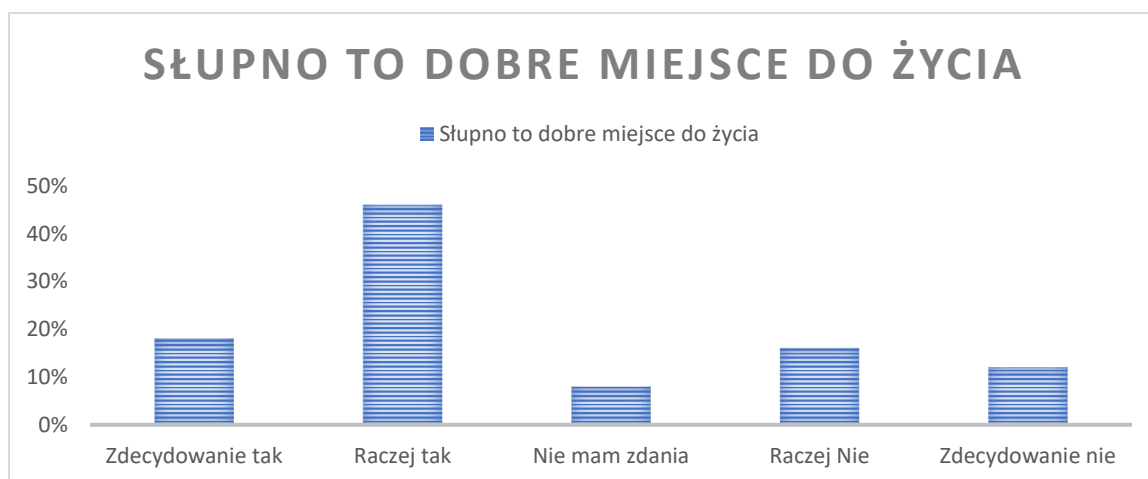
Rekomendacje:

Centrum Usług Społecznych powinno zatem rozwijać ofertę na rzecz osób bezrobotnych i nisko wykwalifikowanych poprzez zapewnienie wsparcia w zakresie doradztwa zawodowego, szkoleń w zakresie zmiany i kwalifikacji. Gmina powinna wspierać mieszkańców w zakresie podejmowania zatrudnienia, nie tylko przez tworzenie nowych miejsc pracy, ale poprzez nawiązanie współpracy z przedsiębiorcami w zakresie promocji zatrudnienia lokalnego, m.in. w zakresie kształcenia pracowników zgodnie z potrzebami pracodawców. W tym zakresie należy również zacieśnić współpracę z Powiatowym Urzędem Pracy.

Jednocześnie charakter Gminy Słupno wskazuje silny związek z sąsiadującym miastem Płock. Naturalnym zjawiskiem jest poszukiwanie przez młode osoby pracy w dużych miastach takich jak Płock i Warszawa. Słupno jest atrakcyjnym i komfortowym miejscem do mieszkania, rozwoju osobistego, zawodowego i społecznego dla wszystkich mieszkańców, w tym osób aktywnych zawodowo. Konkurencyjność i marka gminy wynika z

dobrych warunków mieszkaniowych, atrakcyjnego rynku pracy i usług na miejscu oraz w sąsiednim Płocku, możliwości spędzania wolnego czasu, i spokojnego życia w przyjaznym środowisku społecznym oraz przyrodniczym. Bardzo często jednak mieszkańcy nie wiążą swojej aktywności zawodowej ze swoją miejscowością. Poniższe wykresy wskazują na stosunek mieszkańców do życia i pracy w Słupnie. O ile zatem Słupno jest dobrym miejscem do życia, o tyle zdecydowana większość respondentów uważa je za złe miejsce do pracy.

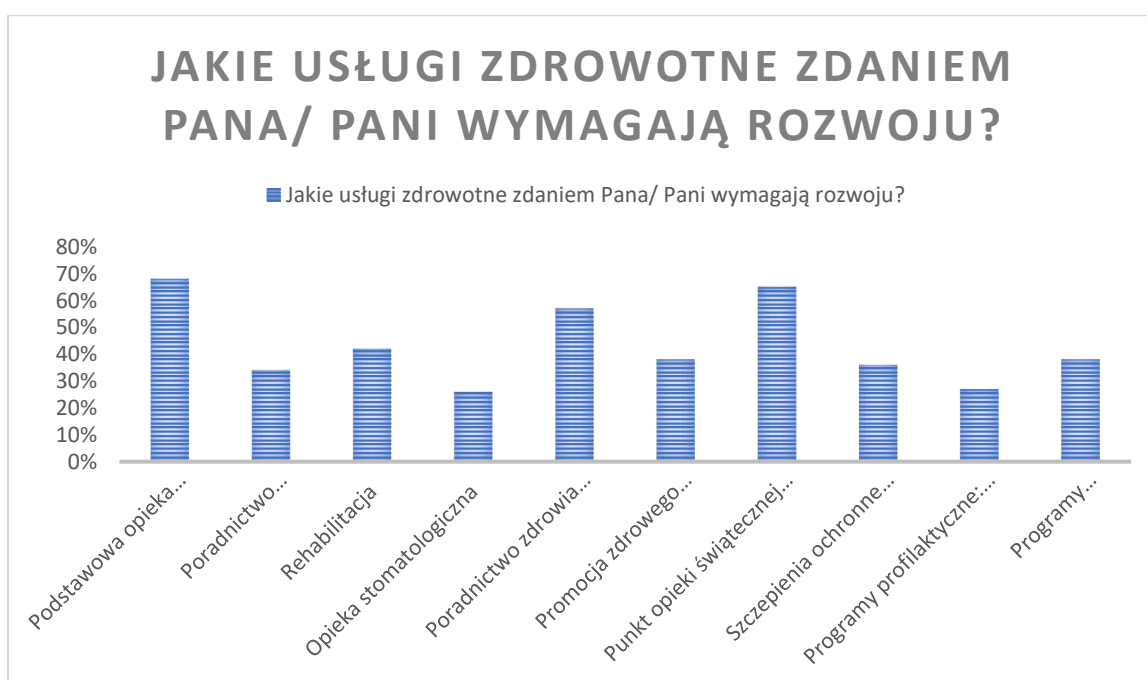
Jak oceniasz prawdziwość poniższych stwierdzeń?

4.3 Ochrona zdrowia

Służba zdrowia i zadania związane ze służbą zdrowia stanowią jedno z zagadnień, które pojawia się w dyskusjach z mieszkańcami. Na terenie Gminy działa jeden punkt podstawowej opieki zdrowotnej oraz jedna apteka. Nie są realizowane usługi specjalistyczne na rzecz mieszkańców, w tym rehabilitacja. Punkt opieki zdrowotnej należy do prywatnej spółki a zatem Gmina ma ograniczone możliwości wpływu na realizację usług zdrowotnych na rzecz mieszkańców.

Na pytanie *Jakie usługi zdrowotne zdaniem Pana/ Pani wymagają rozwoju?*

W świetle powyższego należy zwrócić uwagę na oczekiwania respondentów w zakresie dostępu do podstawowej opieki zdrowotnej. Świadczy to o wysokim stopniu niezadowolenia ze świadczonych usług jak również o braku dostępności świadczonych usług. Respondenci oczekują również wsparcia w okresie świąt i w okresie nocnym z uwagi na długi czas dojazdu do Płocka. Z bezpośrednich rozmów z

mieszkańcami wynika jednak, iż są oni świadomi, iż Gmina nie jest w stanie zrealizować części zadań z zakresu ochrony zdrowia. Mieszkańcy oczekują jednak zaangażowania Gminy w zakresie poradnictwa specjalistycznego, programów profilaktycznych, edukacji w zakresie zdrowia. Planując usługi zdrowotne na rzecz mieszkańców należy pamiętać, iż Gmina Słupno jest niedużą gminą wiejską, a infrastruktura medyczna tj. szpitale, przychodnie specjalistyczne znajdują się w sąsiednim mieście Płocku. Biorąc pod uwagę realne koszty finansowania i kontraktowania usług medycznych, Gmina ma ograniczone możliwości działania w tym zakresie.

Na podstawie porozumienia realizowana jest opieka pielęgniarska w szkołach, jak również nieodpłatna opieka stomatologiczna. Istnieje możliwość okresowego wykonania mammografii przez Urzędem Gminy w Słupnie.

Jednocześnie seniorzy zwracają uwagę na wysoką potrzebę realizacji rehabilitacji, która przez pewien okres była realizowana w ramach projektu współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej. Wskazują, iż czas oczekiwania na rehabilitację jest bardzo długi, gdyż miasto Płock obsługuje faktycznie wszystkie osoby z miasta i powiatu płockiego.

Rekomendacje:

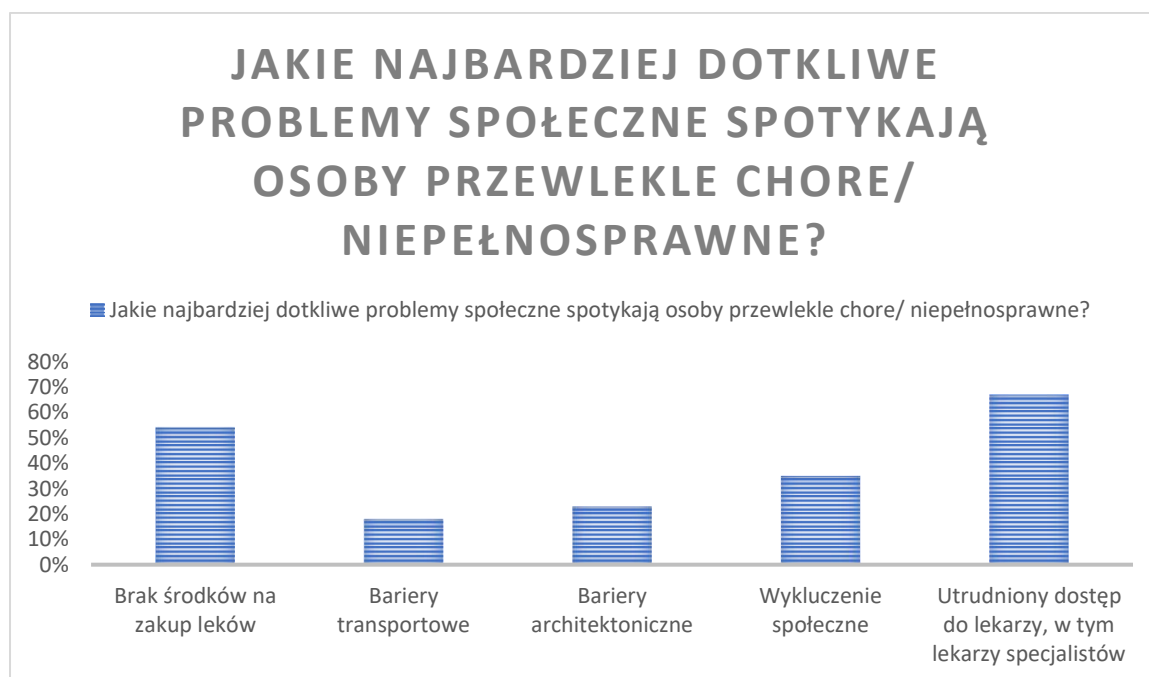
Planując usługi zdrowotne na rzecz mieszkańców należy wziąć pod uwagę wysokie zapotrzebowanie na rehabilitację osób niepełnosprawnych i starszych, realizację programów profilaktycznych w zakresie m.in. szczepień, jak również prowadzenie działań edukacyjnych w zakresie promocji zdrowego stylu życia.

Realizacja ww. zadań musi nastąpić za pośrednictwem wyspecjalizowanego w tym zakresie podmiotu, jednak przyczyni się do wzrostu dostępności tak oczekiwanych usług zdrowotnych. Biorąc pod

uwagę zróżnicowaną strukturę wiekową Gminy Słupno, usługi zdrowotne powinny być skierowane do wszystkich grup wiekowych.

Uwzględniając realizację nowych usług zdrowotnych, należy zwrócić uwagę na szczególnie trudną sytuację osób przewlekle chorych i starszych, które na co dzień zmagają się z koniecznością zakupu leków, jak i dojazdu do lekarza, często w innym mieście.

Na pytanie *Jakie najbardziej dotkliwe problemy społeczne spotykają osoby przewlekle chore/ niepełnosprawne?*, respondenci odpowiedzieli:

Z powyższego wynika, iż potrzeby osób przewlekle chorych / niepełnosprawnych związane są również z brakiem środków na zakup leków. Ponadto powtarza się deklaracja o utrudnionym dostępie do lekarzy, w tym lekarzy specjalistów. Problem stanowi również wykluczenie osób niepełnosprawnych, jak również bariery architektoniczne i transportowe.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej w zakresie przyznawania m.in. zasiłków celowych. Natomiast Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie realizuje zadania związane z likwidacją barier m.in. barier architektonicznych.

Na terenie Gminy działa Środowiskowy Dom Samopomocy, jak również Warsztat Terapii Zajęciowej. Instytucje te przyczyniają się do zapobiegania wykluczeniu społecznemu osób chorych i niepełnosprawnych, jak również wzbudzają w nich poczucie wspólnoty. Uczestnicy zajęć mają zapewniony transport, stąd w zakresie dostępności do placówek nie występują bariery transportowe. Transport ten nie ma jednak charakteru powszechnego.

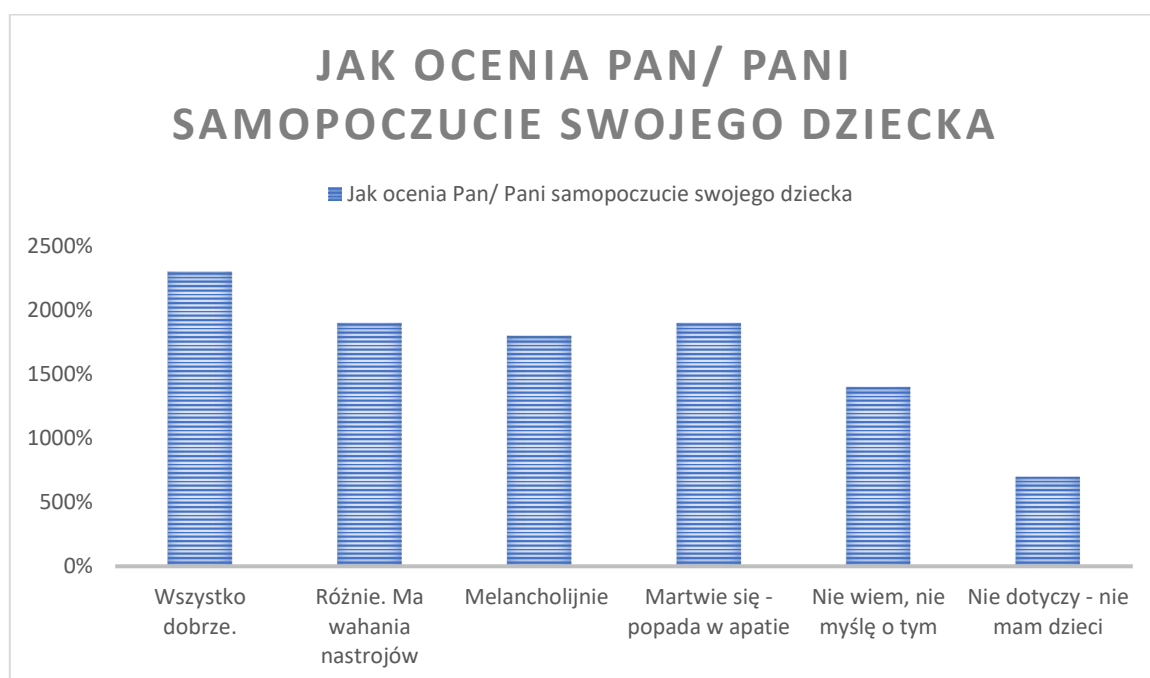
Rekomendacje:

Należy rozważyć wsparcie osób przewlekle chorych w zakresie m.in. wdrożenia bonu na leki dla osób chorych. Jednocześnie należy zwrócić uwagę na zapobieganie izolacji osób chorych i starszych. W połączeniu z trudną sytuacją finansową bardzo często nie mają one możliwości wyjazdu poza miejsce zamieszkania. Dlatego też należy rozważyć możliwość organizacji turnusu rehabilitacyjnego dla osób niepełnosprawnych. Jednocześnie należy kontynuować działania integracyjne uczestników ŚDS, WTZ ze środowiskiem lokalnym, tak by w jak największym stopniu zapobiegać wykluczeniu społecznemu.

Dobłą i cenną praktyką jest również konsultowanie z osobami niepełnosprawnymi inwestycji publicznych związanych m.in. z przebudową dróg, chodników. Konsultacje z osobami niepełnosprawnymi dadzą pełen obraz na temat barier, z jakimi każdego dnia te osoby oraz członkowie ich rodzin sprawujący bezpośrednią opiekę muszą się zmagać.

W zakresie opieki zdrowotnej należy również zwrócić uwagę na istniejącą w znikomym zakresie opiekę psychiatryczną dla dzieci. Biorąc pod uwagę występujący stan zagrożenia epidemiologicznego spowodowany COVID 19, stan wielu uczniów, uczennic wskutek długotrwałej izolacji uległ pogorszeniu. Bardzo często osoby dorosłe nie dostrzegają problemu dzieci i młodzieży.

Na pytanie, *Jak ocenia Pan/ Pani samopoczucie swojego dziecka?*, respondenci odpowiedzieli:

Dziecko oczekuje na wizytę przez wiele miesięcy, co stanowi powszechne zjawisko w skali ogólnopolskiej.

Rekomendacje:

Kompleksowe i systemowe rozwiązanie tego problemu pozostaje poza zasięgiem Gminy Słupno. Jednocześnie Gmina może podjąć działania związane z organizacją grup wsparcia zarówno dla rodziców jak i dzieci a także realizować spotkania z zakresu promocji zdrowia psychicznego.

Działania te nie rozwiążą narastających problemów w zakresie opieki psychiatrycznej, w szczególności na rzecz dzieci i młodzieży, być może jednak pozwolą rodzicom/ opiekunom na głębszy wzgląd w sytuację dziecka i obserwację jego stanu. Jednocześnie działania te przyczynić się mogą do wzajemnego wsparcia rodziców np. nastolatków w zakresie ewentualnych zmian nastroju, buntów oraz choroby – depresji.

4.4 Edukacja, kultura, sport

Jedynym z celów działalności Centrum Usług Społecznych ma być pobudzanie aktywności obywatelskiej i społecznej wśród mieszkańców. Jednym z działań, które ma doprowadzić do zwiększenia udziału społeczeństwa jest Gminna Rada Seniorów. W rozmowach z mieszkańcami, jak również podczas przeprowadzania wywiadów pogłębionych zwrócono uwagę na dużą aktywność społeczną seniorów. Mieszkańcy chcą uczestniczyć w życiu Gminy, chcą zrzeszać się w klubach seniorów a także działać aktywnie na rzecz środowiska. Z założenia Gminna Rada Seniorów ma być organem konsultacyjnym wójta. Do zadań Rady Seniorów należeć będzie:

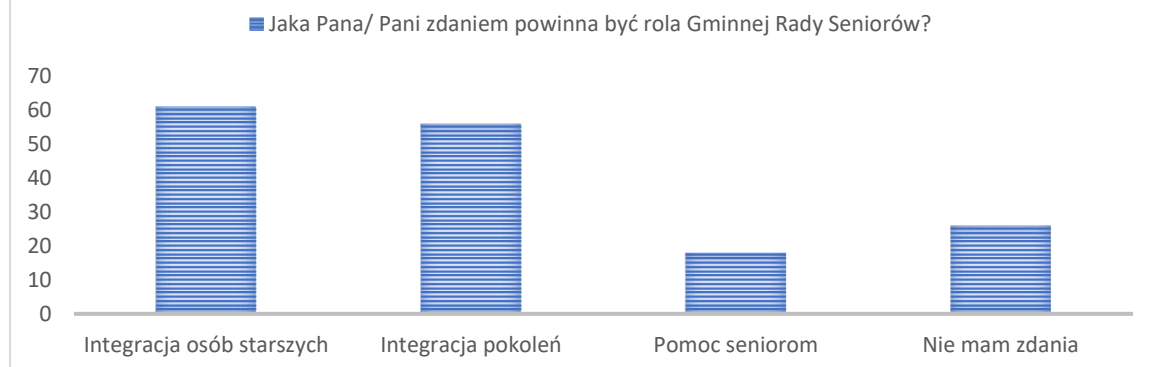
- 1) Współpraca z organami Gminy przy opiniowaniu i rozstrzyganiu istotnych problemów dotyczących potrzeb i oczekiwań osób w wieku senioralnym.
- 2) Zgłaszanie uwag i wniosków do aktów prawa miejscowego przekładanych Radzie Seniorów przez Wójta i/lub Radę Gminy w Słupnie, które dotyczą osób w wieku senioralnym.
- 3) Inicjowanie działań zmierzających do wykorzystania potencjału i czasu seniorów na rzecz inicjatyw środowiskowych, w tym na rzecz upowszechniania wśród seniorów kultury, sportu, rekreacji i edukacji.

- 4) Zapobieganie marginalizacji seniorów w społeczności gminnej, przełamywanie negatywnych stereotypów funkcjonujących wobec osób w wieku senioralnym i starości oraz budowanie ich autorytetu.
- 5) Formułowanie propozycji w zakresie ustalania priorytetowych działań krótko- i długoterminowych na rzecz osób w wieku senioralnym.
- 6) Monitorowanie potrzeb oraz doradztwo w zakresie profilaktyki i promocji zdrowia osób w wieku senioralnym, pomocy społecznej i usług opiekuńczych oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu tych osób.
- 7) Współpraca z organizacjami społecznymi, które zajmują się problemami seniorów.
- 8) Upowszechnianie wiedzy o możliwościach, potrzebach i uprawnieniach osób w wieku senioralnym oraz informowanie społeczności lokalnej o podejmowanych działaniach na rzecz osób w wieku senioralnym.

Jednocześnie z rozmów z uczestnikami spotkań w sołectwach – z osobami starszymi wyłania się potrzeba integracji międzypokoleniowej z mieszkańcami Gminy. Gmina Słupno od 2015 roku cyklicznie organizuje spotkania integracyjne m.in. Bal Seniora, Gminne Mikołajki, Wigilia Gminna. Realizacja tych wydarzeń została zawieszona ze względu na występowanie stanu zagrożenia epidemiologicznego spowodowanego COVID 19. Obecnie jednak istnieje możliwość przywrócenia realizacji spotkań integracyjnych.

Na pytanie, *Jaka Pana/ Pani zdaniem powinna być rola Gminnej Rady Seniorów?*, respondenci odpowiedzieli:

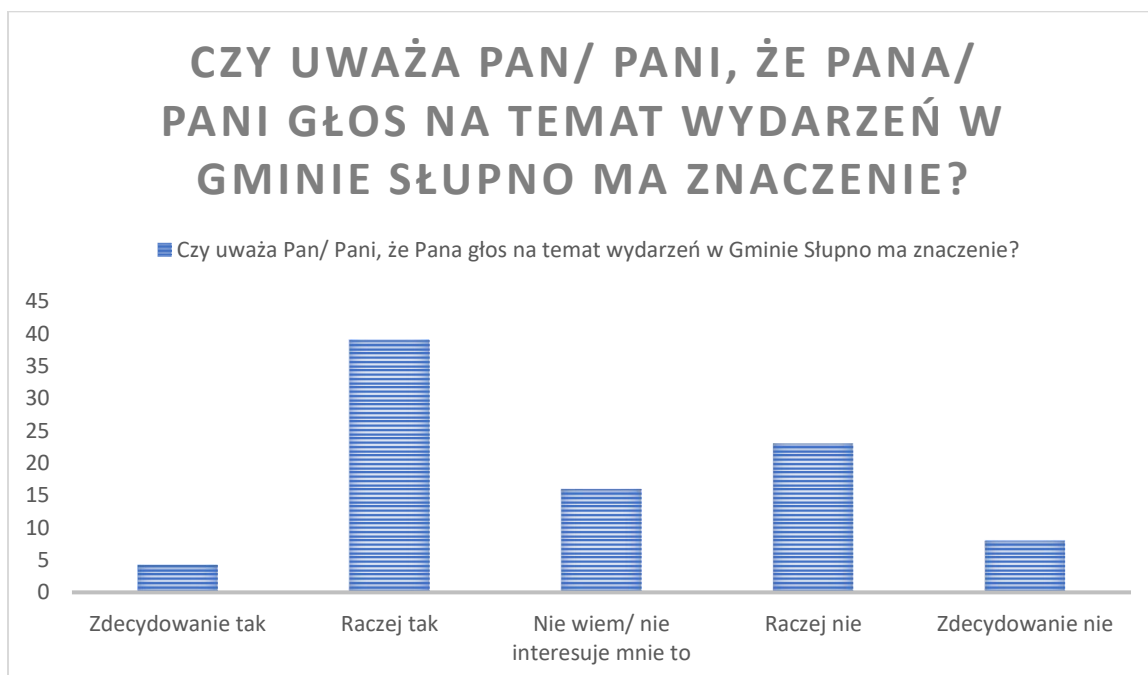
JAKA PANA/ PANI ZDANIEM POWINNA BYĆ ROLA GMINNEJ RADY SENIORÓW?

Zdaniem respondentów do zadań rady powinna należeć nie tylko realizacja zadań na rzecz osób starszych, ale podejmowanie działań o charakterze między pokoleniowym, tak aby zaangażować całą społeczność lokalną. Zdaniem seniorów należy w tym zakresie zadbać o dobrą politykę informacyjną. Osoby starsze bardzo często są w dużym stopniu wykluczone cyfrowo tj. nie korzystają z portali społecznościowych, nie odwiedzają stron internetowych, stąd szczególne znaczenie ma możliwość bezpośredniego dotarcia do osób samotnych.

Uczestnictwo w Radzie, jak również aktywny udział w Klubach Seniora, Klubie Wolontariatu, czy też w spotkaniach Kół Gospodyń Wiejskich stanowi wyraz zaangażowania w życie wspólnoty.

Na pytanie *Czy uważa Pan/ Pani, że Pana/ Pani głos na temat wydarzeń w Gminie Słupno ma znaczenie?*, respondenci odpowiedzieli:

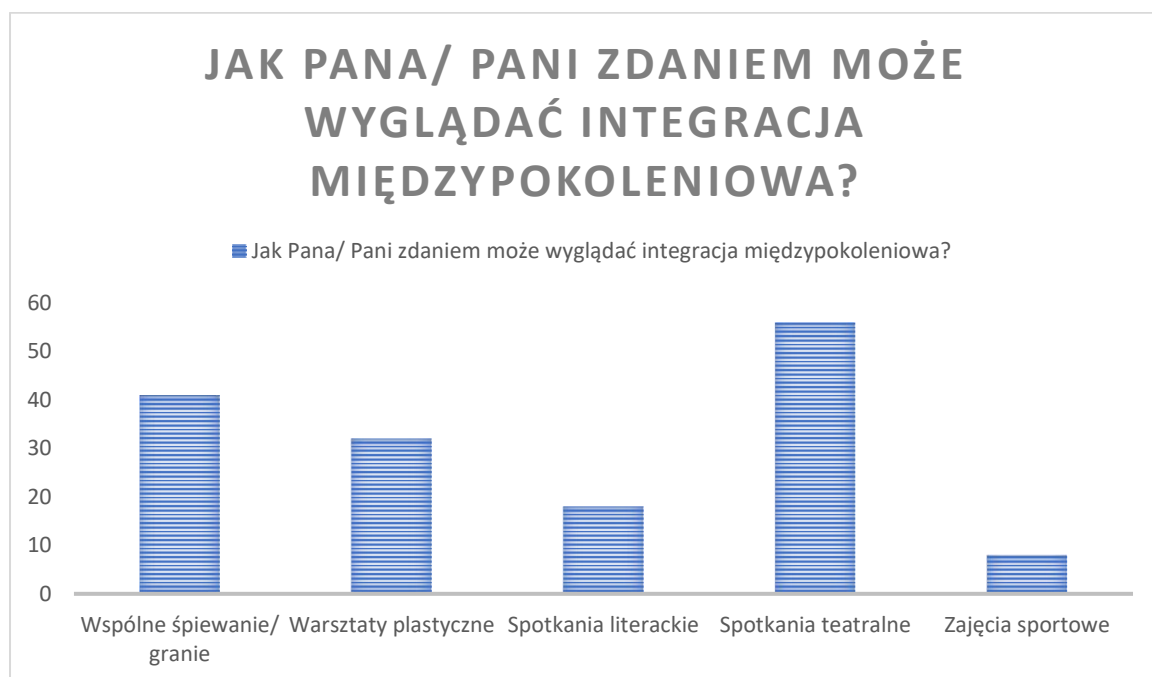

Gminę Słupno charakteryzuje wysoki poziom poczucia sprawczości na temat aktualnych wydarzeń. Prawie 45% respondentów wskazuje, że ich głos ma znaczenie. Związane jest to z działaniami Gminy i realizacją tzw. przyjaznego urzędu. W każdą środę Wójt Gminy Słupno czeka na mieszkańców, by osobiście porozmawiać o dręczących ich kwestiach. Ponadto raz w roku organizowane są cykliczne spotkania Wójta z mieszkańcami Gminy Słupno. Gmina prowadzi aktywną komunikację za pomocą mediów społecznościowych, stron internetowych, a także wydaje lokalną gazetę Głos Słupna. Pozwala to na zwiększenie świadomości mieszkańców na temat sytuacji w Gminie, realnych potrzeb i możliwości ich realizacji.

Rekomendacje:

W procesie planowania działań integracyjnych związanych m.in. z organizacją Dnia Seniora, Gminnej Wigilii czy wieczornicy patriotycznej konieczne jest zachowanie prawidłowej współpracy pomiędzy poszczególnymi instytucjami Gminy tj. pomiędzy GOPS-em a w

przyszłości Centrum Usług Społecznych, jak i Gminnym Ośrodkiem Kultury i szkołami działającymi na terenie Gminy, tak by wzbogacać ofertę kulturalną na rzecz mieszkańców wzajemnie się uzupełniając.

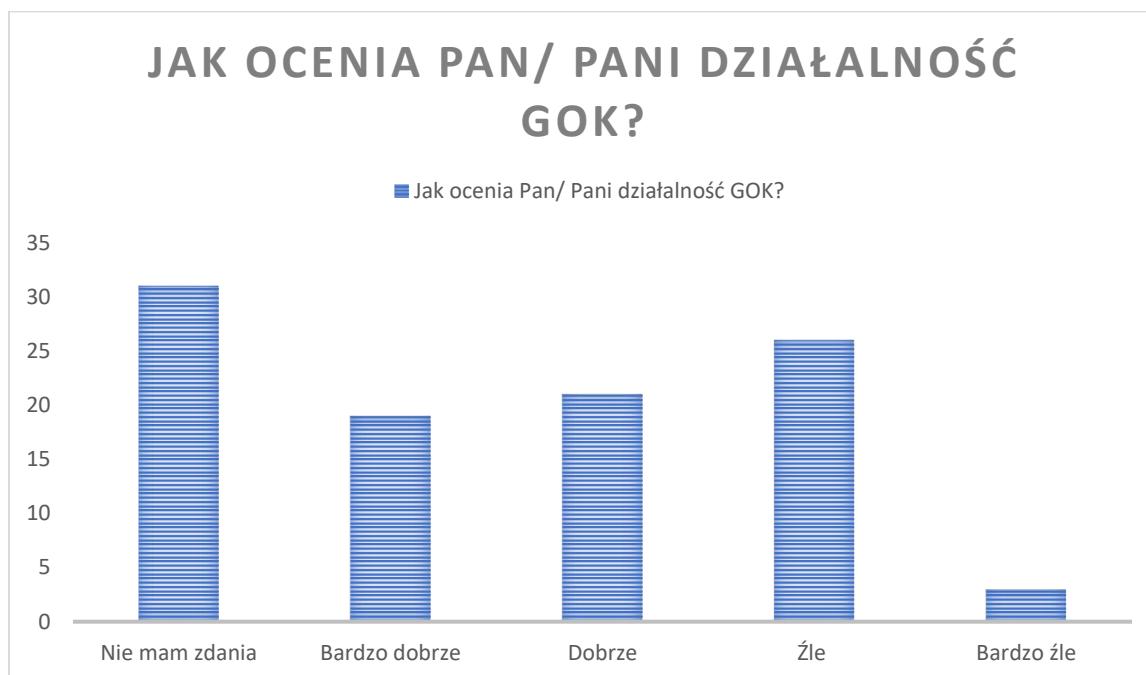

Wśród zaproponowanych działań najwięcej respondentów wskazało zajęcia artystyczne tj. teatr, śpiew i zajęcia plastyczne. Realizację spotkań międzypokoleniowych można zatem połączyć w cykl zajęć i utworzenie m.in. Centrum Aktywności Lokalnej na rzecz mieszkańców Gminy Słupno. Niewątpliwie realizacja usług społecznych w tym zakresie przyczyni się do zmniejszenia wykluczenia społecznego osób starszych. Należy jednak pamiętać o konieczności zachowania wielopokoleniowego charakteru tej inicjatywy tj. o połączeniu babć z wnukami, albo też z dorosłymi już dziećmi.

Szczególne znaczenie dla Gminy Słupno ma oświata. Z analizy wywiadów pogłębionych, jak również ze spotkań z mieszkańcami wynika, iż placówki na terenie Gminy Słupno są odpowiednio wyposażone, wyposażone w niezbędną infrastrukturę oraz oferują szeroki pakiet zajęć pozalekcyjnych. Jednocześnie ponad 80% respondentów pozytywnie ocenia funkcjonowanie szkół podstawowych na terenie Gminy Słupno. Z rozmów z mieszkańcami w trakcie spotkania w Świącieńcu wynika, iż tamtejsza szkoła jest najmniej liczną w Gminie Słupno. Jednocześnie wszyscy mieszkańcy wskazują wysoki standard wyposażenia placówki. Wyludnianie się szkoły związane jest bezpośrednio z małym napływem młodych do tej rejonu. Szkoła znajduje się na pograniczu 3 gmin i uczęszczają do niej zarówno dzieci z gminy Słupno, jak i Bodzanów oraz Radzanowo.

Jednocześnie Gmina podejmuje działania mające na celu zwiększenie zaangażowania młodych osób w życie Gminy. Każdego roku, podczas obchodów Dnia Dziecka – wybierana jest Młodzieżowa Rada Gminy wraz z Wójtem. Dyskutują na temat możliwości wprowadzenia udogodnień na terenie szkół i swoich osiedli. Jako wynik konsultacji z Młodzieżową Radą Gminy na terenie sołectwa Słupno w parku nad Słupianką planowana jest budowa pump tracku i torów do jazdy na rolkach.

Duże znaczenie w Gminie Słupno ma również oferta kulturalna realizowana w największym zakresie przez Gminny Ośrodek Kultury w Słupnie z siedzibą w Cekanowie oraz Gminną Bibliotekę Publiczną. Instytucja ta realizuje zarówno spotkania okolicznościowe, jak i cykliczne zajęcia dla dzieci i młodzieży. Jednocześnie 19% respondentów nie umie ocenić działalności instytucji kultury.

W toku prowadzenia wywiadów pogłębionych ustalono, iż instytucje kultury realizują szeroki pakiet zajęć na rzecz dzieci i młodzieży, a także realizują imprezy cykliczne. W ofercie GOK jest robotyka, zajęcia muzyczne, zajęcia z gliny, zajęcia jogi, a także nauka języka angielskiego. Pomimo dostosowania grafiku zajęć do wniosków mieszkańców, usytuowania zajęć w świetlicach na terenie wielu sołectw, mieszkańcy wykazują jednak umiarkowane zainteresowanie ofertą GOK. Jednocześnie w okresie występowania zagrożenia epidemiologicznego spowodowanego COVID 19 GOK zawiesił realizację zajęć, a także odwołał wszelkie imprezy masowe.

Należy zwrócić uwagę, iż respondenci wskazali na duże zainteresowanie zajęciami: gimnastyka i joga, jak również półkoloniami w Gminie Słupno. Niewielkim zainteresowaniem cieszy się gminna orkiestra dęta oraz zajęcia językowe.

Rekomendacje:

Z uwagi na obiektywnie szeroką ofertę Ośrodka Kultury, należy zadbać o właściwą promocję wydarzeń kulturalnych tak, aby zachęcić mieszkańców do korzystania z oferty GOK. Ważne też, by dopasować ofertę kulturalną do potrzeb i oczekiwań mieszkańców by maksymalnie wykorzystać potencjał instytucji.